

AUTONOMNI
ŽENSKI
CENTAR,
BEOGRAD

IZVEŠTAJ O
RADU U
2010.
GODINI

Autonomni ženski centar je ženska nevladina organizacija osnovana 1993. godine

Najveći uspeh 2010. godine:

Izrađen predlog Evidencije o slučajevima nasilja u porodici i usvojen od Vlade AP Vojvodine.

ZA OSNAŽENE ŽENE

Osnajivanje žena u prevazilaženju traume nasilja u porodici, partnerskog nasilja i/ili seksualnog nasilja, kroz psihološku i pravnu podršku da bi bile u stanju da donose autonomne odluke i ostvare prava na život bez nasilja.

Najvažnije aktivnosti:

U okviru direktnog rada sa ženama žrtvama nasilja konsultantkinje AŽCa su tokom 2010. godine podržale oko 900 žena kroz 3690 pruženih usluga:

- 1641 SOS telefonskih konsultacija sa ženama žrtvama nasilja;
- 1356 individualnih konsultacija;
- 196 e-mail konsultacija;
- 428 pravnih usluga (333 telefonske, 47 e-mail, 4 poštom, 44 direktna razgovora)
- 19 žrtvi nasilja u porodici je zastupano u 20 sudskih postupaka na 51 ročištu
- AŽC je prvi put podneo Ustavnom sudu ustavnu žalbu protiv odluke kojom je određen model viđanja oca sa maloletnom decom, a postupak se uspešno završio.
- organizovana je grupa samopomoći (12 sesija sa 12 žena).
- 5 stalnih korisnica se zaposlilo preko projekta za gerontodomaćice, uz kontinuiranu podršku individualnih i grupnih konsultacija.

ZA KOORDINISANU AKCIJU

Doprinos uspostavljanju sveobuhvatnog efektivnog i efikasnog sistema zaštite žrtava nasilja u porodici na nacionalnom nivou, baziranog na jasnoj politici i principima zaštite, formulisanim postupanjima i procedurama i mehanizmima za praćenje kroz jedinstvenu Evidenciju o nasilju u porodici.

Najvažnije aktivnosti:

- Radna grupa (14 profesionalaca) je *izradila* predlog jedinstvene centralne evidencije o slučajevima nasilja u porodici koji je obuhvatio 8 službi (policija, tužilaštvo, krivični, porodični i

prekršajni sud, centar za socijalni rad, zdravstvene ustanove i specijalizovane službe za podršku žrtvama).

- Vlada Autonomne pokrajine Vojvodine je *usvojila predlog evidencije*.
- Projekat “Borba protiv seksualnog i rodno-zasnovanog nasilja” je *prihvatila predlog Evidencije i uključio ga* u Nacrt Nacionalne strategije za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u porodici.
- Napravljena je *analiza zakonskih pretpostavki* za razmenu i obradu ličnih podataka građana.
- Izrađen je prvi deo *Vodiča* za primenu Evidencije.
- Predlozi i vodiči za *primenu Evidencije* su prezentovani svim ključnim donosiocima odluka na *nacionalnom nivou* i relevantnim institucijama.
- *Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova APV* i Projekat “Borba protiv seksualnog i rodno-zasnovanog nasilja” će tražiti saglasnost za probnu primenu evidencije.
- Održano je 13 međusektorskih i ekspertskih sastanaka za 199 predstavnika/ca relevantnih institucija (CSR, policija, zdravstvene službe i pravosuđe).

ZA DOSTUPNU PRAVDU

Podizanje svesti kod predstavnika/ca pravosuđa i državnih organa u cilju razvijanja efektivne strategije za bolju pravnu zaštitu žrtava nasilja u porodici.

Učesnice/i: 521 predstavnik/ca institucija u 28 opština u Srbiji (54,4% predstavnika pravosuđa; 31,4% predstavnika/ca CSR-a, 14,2% policije i drugih službi (advokati/kinje, predstavnici lokalnih vlasti, ministarstava, međunarodne organizacije, nvo). Rodna struktura: 84,2% žena i 15,8% muškaraca.

Najvažnije aktivnosti:

Edukacija profesionalaca:

- 14 specijalizovanih seminara za 521 predstavnika/cu pravosuđa iz Beograda i Srbije:
 - Poštovanje i uvažavanje dečijih prava u situacijama rešavanja partnersko-roditeljskih sporova i nasilja u porodici (5 seminara);
 - CEDAW i mogućnosti koje nudi - uloga ženskih NVO realizovala Eleanor Solo, (DAW) (1 seminar);

- Prevažilaženje profesionalnog stresa porodičnih sudija (4 seminara);
- Nasilje u porodici u praksi sudova za prekršaje (2 seminara)
- Učinioci nasilja u porodici - ko čini šta i prema kome?. Realizovala Prof. Marianne Hester, Univerzitet Bristol (1 seminar);
- Nasilje u porodici, zaštita dece i roditeljska prava - koncept „Tri planete“. Realizovala Prof. Marianne Hester, Univerzitet Bristol (1 seminar);

Istraživanje:

- Javna prezentacija rezultata istraživanja porodičnopravne zaštite od nasilja u porodici, sprovedenog tokom 2010. godine u 26 opštinskih sudova u Srbiji za 80 učesnika/ca.

ZA ODGOVORNU VLADU

Doprinos podizanju odgovornosti Vlade u prepoznavanju prioritetnih potreba marginalizovanih grupa kroz kanale javnih politika i budžeta i ojačavanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje implementacije rodno osetljivih politika.

Učesnice/i: 6 ženskih nevladinih organizacija: Ženski centar Užice, Kulturni centar DamaD - Novi Pazar, Svetionik- Loznica, Peščanik-Kruševac, Fenomena-Kraljevo, Osvit-Niš; 7 kontakt organizacija civilnog društva (KOCD): Amity, AŽC, Centar za samostalni život invalida Srbije, Građanske inicijative, Grupa 484, Društvo za unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine i Romski informativni centar; predstavnici/e države na nacionalnom i lokalnom nivou.

Najvažnije aktivnosti:

- Izvršena analiza izvršenja budžeta Uprave za rodnu ravnopravnost za 2009. godinu;
- Izrađene analize lokalnih budžeta i rodne analize budžetskih programa u 6 gradova na lokalnom nivou i objavljene u publikaciji „Za smanjenje siromaštva: rodna ravnopravnost i odgovorna vlada“;
- Analize budžeta predstavljene na 3 okrugla stola.

ZA ZAGOVARANJE

- Izrađeni Amandmani na Zakon o igrama na sreću;
- Izrađeni Amandmani na Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Izrađeni komentari i predlozi za Zakon o krivičnom postupku;
- UN Komisiji za status žena upućena „komunikacija“ o stanju reproduktivnih prava u Srbiji;
- Komentari o nasilju uključeni u EU Progress Report 2010.;
- Input za EU upitnik Republici Srbiji o nasilju nad ženama;
- Upućen predlog MUPu za unapređenje i standardizovanje postupanja policijskih službenika u vezi sa nasiljem prema ženama;
- Izrađeni komentari na sva dokumenta u okviru projekta „Borba protiv seksualnog i rodno zasnovanog nasilja“;
- Izrađeni komentari za drugi nacrt Nacionalne strategije za suzbijanje nasilja prema ženama i nasilja u porodici;
- Usvojen predlog u Strategiji održivog razvoja grada Beograda o koordiniranoj akciji zajednice u sprečavanju nasilja u porodici;
- Izrađeni komentari na Prvi izveštaj o socijalnoj inkluziji i smanjenju siromaštva u Srbiji za period 2008-2010. godina.

ZA PROFESIONALNO USAVRŠAVANJE

Edukacija za profesionalce:

Realizacija akreditovanih edukativnih programa „Nasilje u porodici i institucionalna zaštita“ u saradnji sa Pokrajinskim sekretarijatom za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova, APV; Praxisom, Beograd; Pešanicom, Kruševac i Odborom za ljudska prava, Vranje.

Učesnice/i: 1481 profesionalaca u sistemu zaštite od nasilja u porodici (CSR, policija, sudovi, tužilaštva, domovi zdravlja, škole) u 12 opština u Vojvodini i 6 opština u Srbiji:

Najvažnije aktivnosti:

- Bazični edukativni program „Nasilje u porodici i institucionalna zaštita“:
 - 15 bazičnih dvodnevnih seminara iz akreditovanog programa edukacije Nasilje u porodici i institucionalna zaštita;
 - 15 seminara o organizovanju koordinirane akcije lokalne zajednice iz akreditovanog programa edukacije;
 - 13 seminara o organizovanju konferencije slučaja iz akreditovanog programa edukacije;
- Specijalizovani edukativni program:
 - 6 seminara o zdravstvenim posledicama nasilja u partnerskim odnosima iz akreditovanog programa edukacije
 - 8 seminara iz oblasti krivične i porodično-pravne materije za predstavnike pravosuđa i pravnike iz CSR-a (1 o krivičnoj pravnoj zaštiti, 3 o porodično-pravnoj zaštiti, 1 o pokretanju sudskih postupaka od strane CSR, 3 o prekršajnoj pravnoj zaštiti).
 - 3 savetodavno-terapijska seminara
 - 1 seminar za organizacije civilnog društva.
- Inicirana akreditacija dvodnevnog seminara “Zaštita od nasilja u porodičnom kontekstu - uloga obrazovno-vaspitnih ustanova” kod Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja.

Edukacija za ženske organizacije:

Jačanje kapaciteta ženskih organizacija civilnog društva

Učesnice: 72 predstavnice ženskih nevladinih iz 10 gradova u Srbiji (Vlasotince, Vranje, Leskovac, Kraljevo, Beograd, Užice, Novi Pazar, Loznica, Kruševac, Niš).

Najvažnije aktivnosti:

- 3 dvodnevna treninga o praćenju budžeta i rodno osetljivom budžetiranju za 6 partnerskih organizacija;
- 2 dvodnevne edukacije za vođenje Grupa samopomoći i Grupa za socijalnu akciju za aktivistkinje ženskih organizacija u Beogradu i Kraljevu;
- 1 dvodnevna edukacija za predstavnice ženskih organizacija o zastupanju žrtava nasilja u porodici i o mandatu i mogućnostima obraćanja kancelariji Zaštitnika građana;
- Serija radionica o nasilju nad ženama, nasilju nad lezbejkama, feminističkim principima i emotivnoj pismenosti (*Peščanik Kruševac, ..Iz Kruga Vojvodina, NLO Novi Sad, SOS Kikinda, Domine Split, CURE Sarajevo*);
- trening za ženske SOS telefone u Kirgistanu, a nakon oružanog konflikta u južnom regionu zemlje (Osh and Jalalabad).

Edukacija za mlade:

Učesnici/e: vršnjački edukatori iz Novog Sada (studenti/studentkinje psihologije, prava, pedagogije, sociologije), 12 srednjoškolaca/ki i studentkinja iz Kikinde, 21 učesnica instruktaze (Ženski zatvor Požarevac; NLO, Novi Sad; Labris, Beograd; Pravni tim AŽC-a i sa otvorenog konkursa)

Najvažnije aktivnosti:

- Supervizija vršnjačkih radionica u srednjim školama u APV
- Izrađen Vodič za mlade o nasilju u partnerskim odnosima
- 4 dana treninga za vršnjačke trenere o nasilju zasnovanom na rodu
- 1 dan treninga za planiranje vršnjačkih radionica
- 29 studentkinja i 2 studenta su se obratile/i AŽCu za podršku u profesionalnom usavršavanju; 283 puta su pozajmljivane knjige iz biblioteke AŽCa; 7 polaznica alternativnog kursa Ženskih studija je posetilo AŽC.
- 90 sati instruktaze za rad na SOS telefonu na teme: feministički principi rada, nasilje u porodici, seksualno nasilje, tehnike vođenja razgovora, osnove saradnje sa institucijama, pravne osnove nasilja nad ženama.

ZA DRUŠTVENU AKCIJU

Doprinos uspostavljanju modela “angažovanog servisa” za žene žrtve nasilja u ženskim nevladinim organizacijama specijalizovanim za pružanje podrške ženama.

Učesnice/i: žene žrtve nasilja, konsultantkinje ženskih organizacija koje rade sa ženama žrtvama nasilja, centri za socijalni rad, policijske stanice, domovi zdravlja, osnovna tužilaštva i sudovi.

Najvažnije aktivnosti:

- *Podstaknut* je grupni oblik rada sa žrtvama nasilja u porodičnom kontekstu usmeren na ostvarivanje socijalnog uticaja u zajednici - realizovano 20 sesija na kojima su žene *planirale i izvele* različite „socijalne akcije“ (SOS Vranje, “Žene za mir” Leskovac, SOS Vlasotince, AŽC).
- 5 korisnica sa Grupa samopomoći je poslalo zajedničko pismo o propustima u procedurama Gradskom centru za socijalni rad Beograd, nakon čega su pozvane na sastanak.

- *Odštampana su i distribuirana 3 Vodiča kroz socijalne usluge za žene koje su izložene ili su preživele nasilje (Beograd, Vranje, Jablanički okrug).*

ZA UMREŽAVANJE

Mreža Žene protiv nasilja

AŽC od 1996. godine, koordiniše mrežu *Žene protiv nasilja u Srbiji*.

Učesnice: 27 ženskih organizacija članica Mreže

Najvažnije aktivnosti:

- Seminari i edukacija za članice Mreže:
 - 5 seminara posvećenih pilotiranju unificiranog modela za prikupljanje podataka o klijentkinjama i servisima organizacija
 - 9 poseta organizacijama Mreže u unutrašnjosti u funkciji dodatne podrške realizaciji projektnih aktivnosti: Novi Sad, Novi Pazar, Kikinda, Kraljevo, Valjevo, Leskovac, Velika Plana, Kruševac, Niš;
- Aktivnosti na vidljivosti Ženske mreže (izdavanje biltena Mreže, postavljanje web sajta Mreže, e-mail konferencija, 3 video dokumenta o aktivnostima Mreže, 2 pamfleta Mreže štampana u ukupno 110 000 primeraka)
- Učestvovanje u organizovanju Kampanje 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama u preko 40 gradova Srbije i pokretanje kampanje *Stop Femicidu u Srbiji*;
- Prevod studije *Muška reproduktivna kontrola nad ženama koje imaju iskustvo partnerskog nasilja u SAD*.

Kontakt organizacije civilnog društva

AŽC je kontakt organizacija civilnog društva za ciljnu grupu žene, imenovana od Tima potpredsednika Vlade za implementaciju Strategije za smanjenje siromaštva.

Učesnice: 40 članica klastera, ženskih organizacija civilnog društva (OCD).

Najvažnije aktivnosti:

- Redovna razmena informacija sa predstavnicama ženskih organizacija civilnog društva i vladinih institucija.

- Predlozi za izmene Zakona o igrama na sreću uz podršku lokalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost.

Prekogranična saradnja sa Centrom za žene žrtve rata ROSA iz Zagreba

Učešće na projektu „Razmena iskustava i edukacija za unapređenje rodni mehanizama i borbu protiv rodno zasnovanog nasilja u Srbiji“ koji je realizovao Centar za žene žrtve rata ROSA iz Zagreba.

Najvažnije aktivnosti:

- 1 konferencija o dokumentovanju nasilja prema ženama,
- 2 studijske posete profesionalaca iz Srbije institucijama u Zagrebu,
- 1 okrugli sto sa zdravstvenim radnicima iz Zagreba.

Mreža protiv siromaštva Srbija

AŽC je koosnivačica Mreže protiv siromaštva Srbija. Mreža je aplicirala za članstvo u Evropskoj mreži protiv siromaštva (EAPN).

Ženska posla

Aktivistkinja AŽC moderira e-mail konferenciju *ženska posla* sa preko 700 e-mail adresa i dnevnom razmenom od 10-17 e-mailova.

Mreža za evropski ženski lobi

AŽC je jedna od osnivačica Mreže za evropski ženski lobi (koja je deo Evropskog ženskog lobija) I aktivno podržava rast I razvoj ove Mreže.

ZA SAMORAZVOJ

1. Članice AŽC-a su učestvovala na edukacijama za razvoj kapaciteta:
 - *Cost benefit analiza* u organizaciji ISCa;
 - Škola o ženskim ljudskim pravima *Women's Human Rights Training Institute*, Sofija, Bugarska;
 - *Strategija za monitorisanje implementacije zakona koji se tiču nasilja u porodici*, Bugarska;
 - *Combating domestic violence in Western Balkans and Turkey*, P2P Program, Brisel
 - Radionica *Psihodramske tehnike u radu sa traumom žena koje su preživele seksualno nasilje*, Gabrielle Mueller;

- Prusistvo na 54. zasedanju Komisije za status žena Ujedinjenih nacija i paralelne aktivnosti NGO Foruma Peking+15, Njujork;
 - Regionalni susret sa UN Predstavnicom za seksualno nasilje u oružanim konfliktima Margot Wallstrom, Sarajevo;
 - Redovna godišnja konferencija *Observatorija nasilja nad ženama* Evropskog ženskog lobija;
 - Međunarodna konferencija povodom proslave 20 godina od prve Autonomne ženske kuće, Zagreb
 - Regionalna radionica "Integrirana sigurnost za braniteljice ljudskih prava", Jahorina;
 - Festival ženske kulture *Pitchweise, Sarajevo*;
 - Učešće na ženskom maršu za 8. Mart
 - Donatorski godišnji skup nemačke feminističke fondacije Filia, Hamburg;
 - Pravo osoba različite seksualne orijentacije, poseta institucijama EU za predstavnice civilnog društva zemalja kandidata EU, P2P Program, Brisel
 - Studijska poseta Evropskoj mreži protiv siromaštva, Brisel
 - Trening za unapređenje trenerskih veština AŽC trenerica: 1 dvodnevni seminar i 2 konsultativna sastanka;
 - 44 intervizijskih i supervizijskih sastanaka za konsultantkinje AŽCa.
2. AŽC ima predstavnicu u Observatoriju za nasilje prema ženama Evropskog ženskog lobija <http://www.womenlobby.org/>
 - Članica AŽC je predstavnica koordinacionog tela CoCo WAVE <http://www.wave-network.org/>
 - AŽC volonterski uređuje prezentaciju na internet strani *Stop Violence Against Women* (Women's Program of The Advocates for Human Rights) http://www.stopvaw.org/Serbia_Country_Page.html
 - AŽC je aplicirao za savetodavni status u UN Komitetu za ekonomska i socijalna pitanja (ECOSOC).
 3. Članice AŽCa su objavile više stručnih radova:
 - Stručni članci u časopisima *Temida* i *Socijalna misao*;
 - Stručni rad *Socijalne usluge - razlika između autonomnih ženskih organizacija i državnih institucija* na konferenciji u Zagrebu;
 - Brošura za konsultantkinje: *Feminističke konsultacije sa ženama koje su preživele nasilje u porodici - protokoli rada*.
 4. Članice AŽCa su učestvovala na 63 sastanaka, konferencija, okruglih stolova sa predstavnicima/ama državnih institucija, organa vlasti, međunarodnih organizacija i nevladinih organizacija po pozivu.
 5. Članice AŽCa su tokom 2010. godine imale ukupno 128 medijskih nastupa.

ZA POVERENJE

Autonomni ženski centar su:

Upravni odbor: Aleksandra Vesić, Biljana Maletin, Ljiljana Živković, Slavica Stojanović, Vesna Cipruš

Zakonska zastupnica: Bobana Macanović

Koordinatorke programa: Lepa Mladenović, Tanja Ignjatović

Angažovane u radu AŽC-a: Aleksandra Nestorov, Ana Bukvić, Bojana Bulatović, Danijela Pešić, Donka Ćirić, Dragana Vujinović, Ivana Kanjevac, Jelena Keserović, Katarina Glavonić, Ljerka Mezga Ćurčin, Milena Bošković Vilotić, Mira Wagner, Nada Đuričković, Nada Žarković, Nataša Jovanović, Sadija Gicić, Sanja Kalčević, Saša Pokrajac, Slavoljupka Pavlović, Sonja Lalić, Sonja Vučetić, Sonja Gabeljić, Tanja Drobnjak, Tijana Popivoda, Vanja Macanović, Vesna Milićević, Zorica Spasojević.

U realizaciji aktivnosti Autonomnog ženskog centra učestvuje 52 stalnih i povremenih spoljnih saradnika/ca - trenerica i predavača/ca na seminarima.

Tokom 2010. godine Autonomni ženski centar su podržavali:

Institute for Sustainable Communities, Norwegian Ministry of Foreign Affairs; Irish Aid; OAK Foundation; UNDP, European Commission, Provincial Secretariat for Labour, Employment and Gender Equality; Social Inclusion and Poverty Reduction Team, CARITAS, Wien; Filia; Kvinna Till Kvinna; City of Belgrade; Municipalities Savski Venac; International Women's Club.

Misija AŽCa: Verujemo da je život bez nasilja osnovno ljudsko pravo i u skladu s tim obezbeđujemo specijalističku podršku ženama, podstičemo individualni i institucionalni odgovor na muško nasilje prema ženama i doprinosimo jačanju građanskog društva.

Rad AŽCa je zasnovan na feminističkoj teoriji i praksi.

**autonomni
ženski
centar**

11000 beograd, tiršova 5a
tel: 011 2645 328
tel/fax: 011 2687 190
e-mail: azc@azc.org.rs
web: www.womenngo.org.rs